

Cauza 112/83

Société des produits de maïs SA împotriva Administration des douanes et droits indirects

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Tribunal d'instance de Paris, primul arondisment)

„Compensații bănești pentru produsele derivate din porumb — Consecințele lipsei de validitate a unui regulament”

HOTĂRÂREA CURȚII 27 februarie 1985*

În cauza 112/83,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal d'instance de Paris, primul arondisment, de pronunțare în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Société des produits de maïs SA

și

Administration des douanes et droits indirects

a unei hotărâri preliminare privind validitatea Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei, din 24 martie 1976, de modificare a compensațiilor bănești ca urmare a evoluției cursului de schimb al francului francez,

CURTEA,

compusă din domnii Mackenzie Stuart, președinte, G. Bosco, O. Due și C. Kakouris, președinți de cameră, P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann și Y. Galmot, judecători,

avocat general: domnul M. Darmon

grefier: domnișoara D. Louterman, administrator

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin hotărârea din 7 iunie 1983, primită la Curte la 16 iunie 1983, Tribunal d'instance de Paris, primul arondisment a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, mai multe întrebări preliminare privind validitatea Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei din 24 martie 1976, de

---

* Limba de procedură: franceza.

modificare a compensațiilor bănești ca urmare a evoluției cursului de schimb al francului francez (JO L 79, p. 4).

2 Aceste întrebări sunt adresate în cadrul unui litigiu dintre administrația vamală franceză și Société des produits de maïs, reclamantul în acțiunea principală, care produce în Franța produse transformate pe bază de porumb.

3. Prin Hotărârea din 15 octombrie 1980 (Roquette, 145/79, Rec. p. 2917), Curtea, pronunțându-se în legătură cu întrebările adresate acesteia de către Tribunal d'instance de Lille prin hotărârea din 29 iunie 1979, la considerentul 1 din dispozitivul acestei hotărâri, a constatat lipsa de validitate a Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei din 24 martie 1976:

„– în măsura în care acesta stabilește compensațiile bănești aplicabile amidonului de porumb pe o altă bază decât cea a prețului de intervenție pentru porumb, după deducerea restituirii la producția de amidon;

– în măsura în care acesta stabilește compensațiile bănești aplicabile amidonului de grâu pe o altă bază decât cea a prețului de referință pentru grâu, după deducerea restituirii la producția de amidon;

– în măsura în care acesta stabilește compensațiile bănești aplicabile ansamblului de diverse produse, rezultate ca urmare a transformării unei anumite cantități din același produs de bază, astfel cum este porumbul sau grâul, într-o ramură de producție specificată, la o valoare net superioară compensației bănești stabilite pentru această cantitate dată din produsul de bază;

– în măsura în care acesta stabilește compensațiile bănești aplicabile amidonului de cartofi care le depășesc pe cele aplicabile în cazul amidonului de porumb“.

Cu toate acestea, având în vedere motivele arătate la alineatele (51) și (52) din hotărârea sa, Curtea a susținut la considerentul 3 din dispozitivul acestei hotărâri că:

„lipsa de validitate a dispozițiilor de reglementare menționate nu permite contestarea percepției sau plății compensațiilor bănești efectuate de autoritățile naționale pe baza acestor dispoziții, pentru perioada anterioară datei prezentei hotărâri”.

4 Pronunțându-se în legătură cu această hotărâre, Tribunal d'instance de Lille, prin hotărârea din 15 iulie 1981, a obligat, cu toate acestea, administrația vamală să ramburseze societății Roquette sumele plătite necuvenit ca și compensații bănești pentru exporturile sale începând cu 25 martie 1976. Conform tribunalului, considerentul 3 din hotărârea Curții nu îl putea obliga în măsura în care „după interpretarea dreptului comunitar, fără un temei juridic, pentru a răspunde întrebărilor preliminare, Curtea, care își epuizase competența, a luat inițiativa de a adăuga consultării astfel oferite o observație bazată pe un text care nu se aplică situației în cauză”. Pe de altă parte, tribunalul arată că, întrucât Curtea nu era investită cu o competență de reglementare în ceea ce privește Comunitatea, inițiativa sa nu a putut să modifice repartizarea competențelor între aceasta și instanțele naționale și că era de competența acestora din urmă să suporte în ordinea lor juridică internă consecințele lipsei de validitate constatate de către Curte.

5 Bazându-se, pe de o parte, pe lipsa de validitate a Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei și a regulamentelor ulterioare astfel cum a fost constatată de către Curte în hotărârea menționată din

15 octombrie 1980, citată anterior și invocând, pe de altă parte, hotărârea Tribunal d'instance de Lille din 15 iulie 1981, Société des produits de maïs, prin actul din 30 decembrie 1981, a introdus o acțiune împotriva directorului general al vămirilor și drepturilor indirecte în fața Tribunal d'instance de Paris pentru a obține rambursarea compensațiilor bănești plătite necuvenit de către administrația franceză vamală, în temeiul Regulamentului nr. 652/76, citat anterior, privind exportul unui anumit număr de produse derivate din porumb către alte state membre.

6 Reclamantul în acțiunea principală a ridicat o excepție de inadmisibilitate întemeiată pe considerentul 3 din dispozitivul hotărârii din 15 octombrie 1980, citată anterior. Pe de altă parte, aceasta a susținut, făcând din nou trimitere la conținutul acestei hotărâri, că reclamantul nu stabilise faptul că aceste compensații bănești stabilite de regulamentul în cauză pentru produsele rezultate ca urmare a transformării porumbului le depășeau net pe cele stabilite pentru cantitatea de porumb utilizată pentru producerea acestora.

7 Întrucât reclamantul a sugerat, cu toate acestea, instanței naționale să sesizeze Curtea dacă aceasta nu se considera suficient de lămurită de hotărârea din 15 octombrie 1980, aceasta, preocupată de buna administrare a justiției și de claritate, ținând seama de explicațiile și de dovezile prezentate de către părți, aceasta a considerat necesar să suspende judecata și a sesizat Curtea în legătură cu următoarele întrebări preliminare.

1) Sunt valide dispozițiile Regulamentului (CEE) nr. 652/76 al Comisiei, din 24 martie 1976, de stabilire a compensațiilor bănești aplicabile la exportul de brizură de porumb (poziția tarifară 10.05, devenită 23.02), de gluten (poziția 23.03) și de produse care intră sub incidența pozițiilor 11.08 A I; 17.02 B I a); 17.02 B I b); 17.02 B II a), 17.02 B II b); 17.02.23; 17.02. 28.0; 17.02 28.1; 35.05 A și 29.04-77.001?

2) În caz de lipsă de validitate, în ce măsură trebuie acestea invalidate?

3) În caz de lipsă de validitate, care sunt consecințele juridice ale acestei lipse de validitate, în ceea ce privește o cerere de rambursare totală sau parțială a compensațiilor bănești percepute de autoritățile naționale pe baza dispozițiilor Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei din 24 martie 1976?

4) Presupunând că lipsa de validitate a unui regulament comunitar constatată corespunzător exclude orice posibilitate de a contesta compensațiile bănești percepute în temeiul acestui regulament, acesta exclude, și dacă da, în ce măsură, orice plată în temeiul compensațiilor bănești în cauză?

Cu privire la prima întrebare

8 Prin prima întrebare se se dorește să se afle dacă sunt valide dispozițiile Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei, de stabilire a compensațiilor bănești aplicabile la exportul de brizură de porumb (poziția tarifară 10.05, devenită 23.02), de gluten (poziția 23.03) și de produse care se încadrează la pozițiile 11.08 A I; 17.02 B I a); 17.02 B I b); 17.02 B II a), 17.02 B II b); 17.02-23; 17.02-28.0; 17.02-28.1; 35.05 A și 29.04-77.001?

9 În cursul procedurii, a devenit, cu toate acestea, evident că dispozițiile în cauză în acțiunea principală sunt cele din Regulamentul nr. 652/76 care stabilește compensațiile bănești aplicabile produselor care intră sub incidența subpozițiilor 23.02 A I (tărâțe de porumb sau de orez), 23.03

A I (gluten), 11.08 A I (amidon de porumb), 17.02 B I a) (glucoză și sirop de glucoză), 17.02 B I b) (glucoză și sirop de glucoză), 17.02 B II a) (glucoză și sirop de glucoză), 17.02 B II b) (glucoză și sirop de glucoză), 35.05 A (dextrină), 29.04 C III b) 1 (glucitol sau sorbitol).

A — Compensații bănești aplicabile produselor altele decât tărâțele — sau brizuri — de porumb

10 Întrucât Comisia a admis că motivele lipsei de validitate reținute de către Curte în hotărârea sa din 15 octombrie 1980 se aplicau tuturor dispozițiilor în cauză, cu excepția celei care stabilește compensațiile bănești aplicabile tărâțelor — sau brizurilor — de porumb (subpoziția 23.02 A I), este suficient să se constate că, în ceea ce privește stabilirea compensațiilor bănești aplicabile produselor care intră sub incidența subpozițiilor 11.08 A I, 17.02 B I, 17.02 B II, 23.03 A I, 29.04 C III b) 1 și 35.05 A, Regulamentul nr. 652/76 al Comisiei din 24 martie 1976 este lipsit de validitate din motivele deja enunțate în hotărârea pronunțată la 15 octombrie 1980.

B — Compensații bănești aplicabile tărâțelor — sau brizurilor — de porumb

11 În ceea ce privește tărâțele — sau brizurile — de porumb, mai întâi este necesar să se arate, astfel cum a arătat Comisia în mod just, că, întrucât aceste produse nu beneficiază de restituirea la export, motivul lipsei de validitate reținut de Curte în hotărârea din 15 octombrie 1980 pentru stabilirea compensațiilor bănești pentru amidonul de porumb nu este aplicabil.

12 În ceea ce privește motivul lipsei de validitate întemeiat pe faptul că valoarea compensațiilor bănești aplicate tuturor produselor și subproduselor care rezultă din transformarea aceleiași cantități de porumb depășește net compensația bănească aplicabilă acestei cantități de porumb, este necesar să se arate faptul că Comisia a contestat, prin motive, faptul că tărâțele — sau brizurile — de porumb sunt obținute din prelucrarea porumbului. Conform acesteia, nu este vorba decât despre simple deșeuri cărora nu li se poate aplica motivul invalidității menționat anterior.

13 În cadrul procedurii prevăzute la articolul 177 din tratat, nu este de competența Curții, ci numai a instanței naționale să facă constatările de fapt necesare soluționării acestei probleme. Prin urmare, în stadiul actual al dosarului, nu este necesar să se extindă lipsa de validitate pronunțată prin hotărârea din 15 octombrie 1980 la brizurile de porumb (subpoziția 23.02 A I). Este de competența instanței naționale, în cazul în care aceasta constată că tărâțele — sau brizurile — nu sunt simple deșeuri ci constituie un produs secundar al porumbului, să adreseze din nou o întrebare Curții.

14 Prin urmare, este necesar să se răspundă primei întrebări că dispozițiile Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei sunt lipsite de validitate, în măsura în care acestea stabilesc compensațiile bănești aplicabile la exportul de gluten de porumb (poziția 23.03) și de produse care intră sub incidența pozițiilor 11.08 A I; 17.02 B I a); 17.02 B I b); 17.02 B II a), 17.02 B II b); 17.02-23; 17.02-28.0; 17.02-28.1; 35.05 A și 29.04-77.001.

Cu privire la cea de-a doua, a treia și a patra întrebare

15 Prin aceste întrebări, instanța națională solicită, în esență, Curții să precizeze limitele și consecințele lipsei de validitate a Regulamentului nr. 652/76, astfel cum a fost aceasta constatată prin hotărârea din 15 octombrie 1980, citată anterior, ținând seama, în special de cele arătate la considerentul 3 din dispozitivul acestei hotărâri.

16 În primul rând, este necesar să se amintească, în legătură cu acest subiect, faptul că Curtea se pronunțase deja în hotărârea sa din 13 mai 1981 (International Chemical Corporation, 66/80, Rec. p. 1191) că o hotărâre a Curții de constatare, în temeiul articolului 177 din tratat, a lipsei de validitate a unui act al unei instituții, în special a unui regulament al Consiliului sau al Comisiei, chiar dacă acesta se adresează direct numai instanței care a sesizat Curtea, constituie un motiv suficient pentru orice altă instanță de a considera acest act ca fiind lipsit de validitate pentru nevoile unei decizii pe care trebuie să o pronunțe.

17 În al doilea rând, este necesar să se sublinieze faptul că posibilitatea Curții de a limita în timp efectele unei declarații de lipsă de validitate a unui act de reglementare, în cadrul unei acțiuni preliminare prevăzute de primul paragraf litera (b) de la articolul 177, se justifică prin interpretarea articolului 174 din tratat privind coerența necesară între acțiunea de pronunțare a unei hotărâri preliminare și acțiunea în anulare întemeiată pe articolele 173, 174 și 176 din tratat, care constituie două modalități de control al legalității reglementat prin tratat. Capacitatea de a limita în timp efectele lipsei de validitate a unui regulament comunitar, fie că este în cadrul articolului 173 sau în cel al articolului 177, este o competență rezervată Curții prin tratat, în interesul aplicării uniforme a dreptului comunitar în ansamblul Comunității. În cazul special al hotărârii din 15 octombrie 1980, menționat de instanța națională, recursul la capacitatea prevăzută la articolul 174 paragraful al doilea, este întemeiat pe motive bazate pe cerințele de certitudine juridică, expuse mai în detaliu la alineatul (52) din motivarea hotărârii în cauză.

18 În legătură cu acest subiect, este necesar să se precizeze că, atunci când acest lucru e justificat de motive imperioase, articolul 174 alineatul (2) rezervă Curții o competență de evaluare pentru a determina concret, în fiecare caz special, efectele unui act de reglementare declarat nul, care trebuie menținute. Prin urmare, este de competența Curții, în cazul în care aceasta recurge la posibilitatea de a limita efectul în trecut al unei constatări a lipsei de validitate în cadrul articolului 177, să stabilească dacă o excepție de la această limitare a efectului în timp, conferită hotărârii sale, poate fi prevăzută în favoarea fie a părții care a introdus acțiunea înaintea instanței naționale, fie a oricărui alt operator economic care a acționat în mod analog înainte de constatarea lipsei de validitate, sau dacă, spre deosebire, chiar în cazul operatorilor economici care au adoptat în timp util inițiative pentru a-și apăra drepturile, o declarație de lipsă de validitate având efect numai pentru viitor constituie un remediu corespunzător.

19 Această întrebare, care se referă la stabilirea sferei de aplicare a hotărârii din 15 octombrie 1980, este, cu toate acestea, irelevantă în scopul prezentei cauze, introdusă la 30 decembrie 1981 în fața instanței naționale, și anume după declararea lipsei de validitate a dispozițiilor menționate la prima întrebare.

20 Prin urmare, este necesar să se răspundă întrebărilor adresate de instanța națională că este necesar să se recunoască, astfel cum a susținut deja Curtea în hotărârea din 15 octombrie 1980, citată anterior, că lipsa de validitate constatată a dispozițiilor Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei din 24 martie 1976 nu permite contestarea percepției sau a plății compensațiilor bănești efectuate de autoritățile naționale pe baza acestor dispoziții, pentru perioada anterioară datei hotărârii de lipsă de validitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

21 Cheltuielile efectuate de către Comisia Comunităților Europene, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura în fața instanței naționale, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările adresate acesteia de către Tribunal d'instance de Paris, primul arondisment, prin hotărârea din 7 iunie 1983, declară:

1) Dispozițiile Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei sunt lipsite de validitate, în măsura în care acestea stabilesc compensațiile bănești aplicabile la exportul de gluten de porumb (poziția 23.03) și de produse care intră sub incidența pozițiilor 11.08 A I; 17.02 B I a); 17.02 B I b); 17.02 B II a), 17.02 B II b); 17.02-23; 17.02-28.0; 17.02-28.1; 35.05 A și 29.04-77.001.

2) Lipsa de validitate constatată a dispozițiilor Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei din 24 martie 1976 nu permite contestarea perceperii sau a plății compensațiilor bănești efectuate de autoritățile naționale pe baza acestor dispoziții, pentru perioada anterioară datei hotărârii invalidare.

Mackenzie Stuart

Bosco

Due

Kakouris

Pescatore

Koopmans

Everling

Bahlmann

Galmot

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 27 februarie 1985.

Grefier

P. Heim

Președinte

A. J. Mackenzie Stuart